

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ідеологією та спрямовані на реалізацію політичних цілей відповідно до своїх партійних програм» [3]. Сучасні політичні партії, як складова системи демократичного політичного представництва більшою мірою є продуктом медійного конструювання іміджу, аніж носіями відповідних ідеологічних доктрин. Відзначимо: «політичні партії України – це партії універсального типу із розмитими ідеологічними орієнтаціями» [4].

Таким чином, демократичне політичне представництво потребує як розвитку та удосконалення інститутів політичного представництва (парламентаризму, політичних партій та виборчої системи) так і формування демократичної політичної культури.

Список використаних джерел:

1. Богів Я. С. Представницька демократія як форма реалізації народного суверенітету. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2019. Вип. 21. С. 244–253. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2019_21_37
2. Ганжуров Юрій. Представницька демократія чи пряме народовладдя: критерії оцінки. *Політичний менеджмент*. 2011. № 5. С. 13–18.
3. Ковальчук В. Б., Забокрицький І. І. Представницька демократія: поняття, ознаки, критерії. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Юридичні науки. 2015. № 824. С. 159–163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_824_26
4. Kroytor A. V., Yakovlev D. V. Post-election situation in Ukraine: changing faces or ideological transformations? *Contemporary issues of the world community and the role of social sciences in ensuring its development : collective monograph* / A. V. Kroytor, D. V. Yakovlev, S. V. Kutsepel, O. M. Yeremenko, etc. Lviv – Toruń : Liha-Pres, 2020. P. 1–29.

Ключові слова: демократія, політичне представництво, політична культура, парламент, політичні партії, вибори.

Key words: democracy, political representation, political culture, parliament, political parties, elections.

ЯСТРЕБОВА ВІРА АНДРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ПРОЕКТИ «НАРОДНИХ РЕСПУБЛІК» ЯК ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ РФ НА ДЕСТАБІЛІЗАЦІЮ ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

В 2014 році уряд України втратив контроль над частинами Луганської та Донецької областей, а також над АР Крим. Президент РФ Володимир Путін оголосив про анексію територій АР Крим, а на територіях втраченого контролю Луганської та Донецької областей було проголошено створення «Луганської народної республіки» та «Донецької

народної республіки». У 2015 році спецслужби РФ здійснили спробу по дестабілізації ситуації в південних регіонах України, через реалізацію проектів «Народна рада Миколаєва», «Одеська народна республіка» та «Бесарабська народна республіка». Останню Уряд України визнав терористичною організацією [1, с. 196]. 28–29 жовтня 2015 року у місті Білгород-Дністровський Одеської області відбувся з'їзд «Народної Ради Бесарабії», на якому учасники заходу проголосували за декларацію в якій йдеться про возз'єднання української Бесарабії з молдавською Гагаузією і відтворення республіки Буджак [2]. Причетність РФ до реалізації вищезгаданих проектів підтверджується тим, що за координацію та організацію заходів сепаратистського спрямування відповідали громадяни РФ. Згідно з заявою Василя Грицака, який був головою СБУ у 2015–2019 рр., проектом «Бесарабія» керував Інал Ардзінба – заступник радника президента РФ Путіна Владислава Суркова і син бойовика Бату Ардзінба, що воював в Абхазії проти Грузії. А одним із координаторів вищезгаданих антиукраїнських проектів був громадянин РФ Дмитро Соїн, який очолює громадську організацію «Союз придністровців України», мешкає на території РФ, а також вважається науковим та політичним діячем ПМР [3, с. 17–18]. Все це дає вагомі підстави для висновку про причетність спецслужб РФ до організації антиукраїнських проектів в південних регіонах України.

Аналогічна ситуація з призначеннями з РФ відбувалась у неконтрольованих частинах Луганській та Донецькій областях. Так заступником керівника «уряду» «Луганської народної республіки» було призначено Олексія Чеснакова, який працював у адміністрації президента РФ з 2001 по 2008 років, а головою «уряду» «Донецької народної республіки» було призначено Олександра Бородає, який є діючим депутатом державної думи РФ. Враховуючи те, що у 2015 році в Луганській та Донецькій областях на стадії посиленої активізації продовжувався військовий конфлікт між ЗСУ та НЗФ «ЛНР» і «ДНР» та за безпосередньої участі підрозділів ЗС РФ, реалізація сепаратистських проектів у Миколаївській та Одеській областях призвело б до політичної дестабілізації ситуації у південно-східних регіонах України, з ризиками можливого спалаху нового військового конфлікту. Але слід зазначити, що агенти впливу з РФ планували дестабілізувати політичну ситуацію через підвищення сепаратистських настроїв етнічного населення в південних регіонах України та Молдови.

Для того щоб зрозуміти вірогідність активізації сепаратистських настроїв у певному регіоні, потрібно проаналізувати фактори виникнення такого явища, як сепаратизм. Створення квазідержавних утворень в Україні напряму пов'язано з розвитком сепаратистських процесів. Усі проекти «народних республік», які були започатковані в Україні, фінансувались з зовні та були штучно створені [4, с. 52]. У 2022 році, після початку повномасштабної агресії РФ проти України, окупаційні війська та спецслужби РФ не змогли реалізувати поставлене завдання президента РФ В. Путіна, яке полягало у швидкому захопленні влади за допомогою військової сили на всій території України, через спротив Збройних сил України та Українського народу. 23 червня

2022 під час саміту ЄС у Брюсселі, було схвалено резолюцію Європарламенту щодо надання статусу кандидатів в члени ЄС Україні та Молдови. Після набуття Республікою Молдова статусу кандидата в члени ЄС, перший заступник голови комітету Держдуми з міжнародних справ, голова правління фонду «Російський світ» В'ячеслав Ніконов заявив, що дії Кишиніва можуть призвести до загрози територіальній цілісності Молдови. У той самий час, на території Молдови, зокрема у м. Комрат пройшов установчий з'їзд громадсько-політичного руху. «Народний Союз Гагаузія». Потрібно зазначити, що політичні діячі автономного територіального утворення Гагаузія, яке входить до складу Молдови, завжди мали стійкий діалог з РФ. Наприклад 25 січня 2022 року під час установчого засідання депутатів Народної ради Гагаузії було ухвалено рішення про формування делегації для переговорів щодо надання допомоги населенню АТУ Гагаузія у зв'язку з кризовою ситуацією в енергосекторі Молдови. До складу делегації увійшли депутати Народних Зборів Гагаузії Віктор Петров (керівник Делегації), Леонід Кіоса та Олена Юрченко. Під час установчого з'їзду громадсько-політичного руху «Народний Союз Гагаузія» 23 червня 2022 року було проголошено резолюцію, у фінальній частині якої було зазначено щодо прийняття рішення об'єднати сили гагаузького народу, який проживає в автономії, в інших регіонах Республіки Молдова так і за межами країни і оголошення про створення в республіці суспільно-політичного руху «Gagauz Halk Birliri / Народний Союз Гагаузії». Суспільно-політичний рух очолив Віктор Петров, який є депутатом Народних зборів Гагаузії та був очільником вищезгаданої делегації депутатів АТО Гагаузія до Москви. Ключовим фактором, який викликає занепокоєння можна вважати вислів у фінальній частині резолюції, який стосується намірів об'єднати сили гагаузького народу, який проживає в автономії, в інших регіонах Республіки Молдова так і за межами країни. Згідно з даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року на території Одеської області проживають 27,6 тисяч гагаузів, які компактно розміщені у Болградському, Ренійському, Тарутинському, Кілійському, Арцизькому районах. Таким чином, можна зробити висновок, що 23 червня 2022 року у м. Комрат під час проведення установчих зборів громадсько-політичного руху «Народний Союз Гагаузія» був проголошений заклик до зміцнення молдавської державності, суверенітету та цілісності, а також розвитку добрих відносин із історичними друзями гагаузького народу – Росією та іншими країнами Євразійського економічного союзу, який зафіксований в резолюції даного з'їзду.

Враховуючи етнотериторіальні відмінності населених пунктів, які розташовані в західно-південних регіонах Одеської області, та знаходяться у транскордонному просторі України та Молдови і межують з населеними пунктами автономно територіального утворення Гагаузія, є ризик того, що заклики громадсько-політичних рухів Гагаузії на підтримку стосунків з РФ до своїх співгромадян, які мешкають на території Одеської області можуть спричинити утворення негативних політичних процесів в Україні. Під негативними політичними процесами слід розуміти підвищення рівня сепаратистських настроїв

серед місцевого населення етнічної частини Одеської області, а також посилення процесів інспірованого сепаратизму.

Потрібно зазначити, що підвищення або посилення сепаратистських настроїв серед населення країн може бути або інспіровано зовнішніми чинниками, або набути через бажання етнічної групи громадян певного регіону країни до реалізації права на самовизначення народів. Під час військової агресії РФ проти України, ворог застосує проти України не тільки військову силу, а ще й гібридні загрози, мета яких полягає в дестабілізації політичної ситуації в окремих регіонах України, що може призвести до внутрішньополітичних конфліктів, які негативно вплинуть на загальнонаціональну ситуацію в країні. Приклад з політичними процесами регіонального сепаратизму у Молдові, наявний приклад того, як політичні процеси країни сусіда, інспіровані ззовні можуть негативно вплинути на політичну ситуацію в межуючому регіоні України, де в 2015 році вже була спроба дестабілізації політичної ситуації. Для того, щоб унеможливити реалізації політичних конфліктів інспірованих з зовні країною агресором, потрібно більш активно вивчати політичну ситуацію в межуючих областях України з іншими країнами, впровадити стратегію протидії регіональному сепаратизму у регіонах, які є найбільш вразливими для цієї проблеми.

Список використаних джерел:

1. Хойнацька Л. М. Тероризм як соціально-політичне явище. Матеріали III підсумкової науково-практичної конференції (16 травня 2019 року). Київ, 2019. 196 с.
2. «Бесарабська народна республіка». Вікіпедія: Вільна Енциклопедія (Wikipedia: The Free Encyclopedia). URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення 13.04.2023).
3. Шандра А., Сілі Р. Внутрішня кухня гібридної війни РФ проти України. Аналітичний звіт. Київ, 2019. С. 17–18.
4. Мамонтова Е., Лисянський П. Інспірований сепаратизм в Україні як політичне явище та наукова категорія. Актуальні проблеми політики. 2022. Вип. 70. С. 49–54.

Ключові слова: квазідержавні утворення, дестабілізація, інструмент впливу, сепаратизм, сепеція, анексія.

Key words: quasi-state entities, destabilization, instrument of influence, separatism, secession, annexation.

Сушко Анатолій Іванович, Прохоренко Аліна Марленівна	
Соціокультурні фактори консолідації суспільства	179
Ворчакова Ірина Євгенівна	
Проблеми реалізації гендерної політики під час війни в Україні	181
Коваль Іван Васильович, Кисляк Леся Несторівна	
Російська окупаційна депортація як злочин геноциду українського народу	184
Бринюк Катерина Валеріївна	
Забезпечення гендерної рівності у країнах Східної Азії як подолання етнополітичних стереотипів	187
Возненко Леонід Валерійович	
Європейські засади місцевого самоврядування: досвід для України	189
Косов Олександр Васильович	
Чинники успішного запровадження розумного уряду в Швейцарії	192
Костенко Віана Олександрівна	
Міграційна політика України в період воєнного стану	194
Лисянський Павло Леонідович	
Зовнішньо-інспірований сепаратизм в Україні	197
Онищенко Олександр Олексійович	
Технології політичної пропаганди в сучасних авторитарних та диктаторських режимах	201
Савон Катерина Володимирівна	
Роль культурних проєктів у світовій політиці	204
Таркін Василь Павлович	
Окремі аспекти конспірологічних теорій	206
Чігидін Валерій Вікторович	
Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури	209
Ястребова Віра Андріївна	
Проєкти «народних республік» як політичний інструмент впливу рф на дестабілізацію політичної ситуації в Україні	211

СЕКЦІЯ 5

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ярова Ліліана Вікторівна, Прохоренко Євгенія Яківна	
Система соціального діалогу як критерій демократії в сучасній державі	215